

SCOTT GALLOWAY

MUŽI NA HRANE

Ako nájsť cestu von
z globálnej mužskej krízy

GRADA

SCOTT GALLOWAY

**MUŽI
NA
HRANE**

SCOTT GALLOWAY

MUŽI NA HRANE

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Grada
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 434. publikáciu.

Titul *Notes on Being a Man*, vydaný vydavateľstvom *Simon & Schuster* v roku 2025,
preložila do slovenčiny Veronika Litviková.
Jazyková redakcia Martina Vannayová
Obálka, grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedný redaktor Andrej Purkart

Vydanie 1., 2026
Počet strán 320
Tlač FINIDR, s.r.o., Český Těšín

Copyright © Scott Galloway, 2025

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2026
Translation © Veronika Litviková, 2026

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu nakladateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané. Automatizovaná analýza textov alebo údajov v zmysle článku 4 smernice 2019/790/EÚ a použitia tejto knihy na tréningovanie AI sú bez súhlasu nositeľa práv zakázané.

ISBN 978-80-8305-358-8 (ePub)
ISBN 978-80-8305-357-1 (pdf)
ISBN 978-80-8305-356-4 (print)

Venujem:

George Thomas Galloway (otec)

Terry Thomas (matkin priateľ)

Bernard Levene (strýko)

David Greene (strýko)

Alan Shepero (prastrýko)

Cy Cerro (burzový maklér)

Charlie Evans (rodinný priateľ)

Jeff Baron (vedúci v tábore Camp
Cottontail)

Charles Knobler (vedúci 42.
skautského oddielu)

Joe Sedia (bejzbalový kouč)

Don Olsen (stredoškolský výchovný
poradca)

Robert Tanowitz (športový tréner vo
Westwood Park)

Ray Goldstone (dekan pre študentov
na UCLA)

Peter Weiler (zástupca dekana pre
študentov na UCLA)

Carter Cordner (šéf, Morgan Stanley)

David Aaker (profesor, Berkeley
Haas)

James Levine (literárny agent)

David Wirtschafter (agent WME)

George Jarvis (kamarátov otec)

Paul Fine (kamarátov otec)

Hamid Moghadam (investor)

Tully Friedman (investor)

Warren Hellman (investor)

Paul Stephens (investor)

Pat Connolly (klient)

Gord Shank (klient)

Tyler Johnston (klient)

Jeff Bewkes (investor)

Larry Bohn (investor)

Paul Sagan (investor)

Todd Benson (člen rady)

Peter Henry (dekan, NYU Stern)

Howard Lester (klient)

Raghu Sundaram (dekan, NYU
Stern)

Russ Winer (profesor, NYU Stern)

William Berkeley (podnikateľ)

Dennis Chantland (člen rady)

Gary Magnus (klient)

Robert May (investor)

Rich Lyons (rektor Kalifornskej
univerzity, Berkeley)

Gary Futterman (mentor nováčikov
v bratstve)

F. D. Wilder (klient)

David Fialkow (investor)

Obsah

Úvod	9
Kapitola 1 CHLAPČENSKÝ VEK	21
Kapitola 2 PRICHÁDZA PUBERTA: A VŠETKO SA KOMPLIKUJE	49
Kapitola 3 VYSOKÁ ŠKOLA	76
Kapitola 4 PRÁCA	91
Kapitola 5 ZDRAVIE	137
Kapitola 6 PRIATELSTVO	174
Kapitola 7 SEX, LÁSKA, MANŽELSTVO	203
Kapitola 8 OTCOVSTVO	236
Kapitola 9 DOBRÉ SPÔSOBY	271
Kapitola 10 ČO VŠETKO ŽIVOT PONÚKA	278
Záver: List mojim synom	295
Poďakovania	300
Poznámky	301
O autorovi	319

ÚVOD

V roku 2007 som sa v pokročilom veku stal po prvýkrát otcom a neisto som sa prizeral narodeniu svojho syna. Chvíľu trvalo, kým som sa doňho zaľúbil. O tri roky neskôr prišiel na svet náš druhý syn. Našiel som v sebe ešte viac bezpodmienečnej lásky, ktorú však o pár rokov zatienili obavy z toho, čo som si prečítal a vypočul v online svete ale aj mimo neho.

Je pomerne príjemnou výhodou, že ako akademická a „intelektuálna autorita“ sa podieľam na odhaľovaní údajov, obzvlášť vtedy, keď sú skryté a zároveň celkom zrejmé. Moju pozornosť upútal alarmujúci stav amerických chlapcov a mužov. Pozorne sledujem všetky e-maily, ktoré dostávam. Väčšina z nich prichádza od rodičov, obzvlášť matiek, ktoré majú obavy o svojich synov, a znejú približne takto: „Mám dve dcéry, z ktorých jedna býva v Chicagu a pracuje v oblasti PR a druhá študuje na Pensylvánskej univerzite. Môj syn žije v našej pivnici, vapuje a hrá videohry.“ V čele tejto iniciatívy sú zvyčajne matky, nie otcovia. Ostatní tento problém buď ignorujú, alebo o ňom nechcú hovoriť. Neexistuje ani žiadna nezaujatá analýza podložená údajmi. Okolie zvyčajne reaguje znechutene a väčšina si pomyslí: *Páni, muži sú ešte horší než sme si mysleli*. Navyše, ľudia sa väčšinou nazdávajú, že problémy, s ktorými muži bojujú, sú dôsledkom ich hrozných vlastností a nemajú nič spoločné so súčasnou situáciou v spoločnosti. Povedia si, že sme právom strávili posledných štyridsať rokov venovaním sa iným skupinám ľudí, ktoré si našu pozornosť zaslúžia viac.

Táto téma sa ma dotkla osobne. Spomenul som si na svoje detstvo, na matkine iracionálne obavy o moje blaho, na štedrosť kalifornských

daňových poplatníkov, vďaka ktorým mohlo priemerné decko s priemernými známami študovať na vysokej škole, a na všetky prekážky, pokúšenia a nástrahy, ktoré mohli poľahky prekaziť moju socializáciu – smartfóny, online zoznamky, porno, hazard, videohry, práca z domu. Uvažoval som, prečo sa chlapcom a mladým mužom toto všetko deje a ako by som mal vychovávať svojich synov vo svete, v ktorom sa im, a mužom v akomkoľvek veku, bude dariť.

Samotné údaje o chlapcoch a mladých mužoch sú ohromujúce. Sotva by ste našli inú skupinu ľudí, ktorá za posledné roky upadala rýchlejšie a výraznejšie. Prečo? V prvom rade, chlapci čelia výchovnému systému, ktorý je voči nim zaujatý. Keďže ich mozgy dozrievajú neskôr ako mozgy dievčat, takmer okamžite začnú zaostávať za svojimi spolužiakmi. Mnohí vyrastajú bez mužského vzoru vrátane mužských vzorov v radoch učiteľov – na základných školách učí oveľa menej mužov než koľko je žien pracujúcich v prírodovedno-technických odboroch. Obzvlášť nedostatočné zastúpenie majú pedagógovia černošského a hispánskeho pôvodu.

Spoločensky uznávané krédo absolventov stredných škôl, ktoré kedysi spájalo Ameriku – tvrdo pracuj, hraj podľa pravidiel a budeš sa mať lepšie ako tvoji rodičia –, sa rozpadlo. Dnešní sedemdesiatnici sú v priemere o 72 percent bohatší než ľudia v rovnakom veku pred štyridsiatimi rokmi. Ľudia mladší ako štyridsať rokov sú o 24 percent menej majetní. Zámerný presun bohatstva odohrávajúci sa v priebehu posledného storočia smerom od mladých k starším viedol v Spojených štátoch k nedostupnosti a neodôvodniteľnému nárastu nákladov na vzdelávanie a bývanie a raketovému nárastu študentských pôžičiek, pričom toto všetko priamo ovplyvnilo život mladých mužov. Práve preto mladí ľudia vo veku dvadsaťpäť rokov v súčasnosti zarábajú menej než ich rodičia a starí rodičia v rovnakom veku a zároveň znášajú dlhovú záťaž nepredstaviteľnú pre predchádzajúce generácie. Ani minimálna, ani mediánová mzda neudržali krok s úrovňou inflácie či rastom produktivity, zatiaľ čo náklady na bývanie prevýšili obe. Kým náklady na

vysokoškolské štúdium vzrástli nad možnosti väčšiny rodín, mnohé pracovné miesta vo výrobe, ktoré si nevyžadovali vysokoškolský titul a zvyčajne predstavovali vstupenku do strednej triedy pre (najčastejšie) mužov, sa presunuli do zahraničia. Nedostupný trh s nehnuteľnosťami je jeden z faktorov spôsobujúcich, že 60 percent mladých mužov vo veku od osemnásť do dvadsaťštyri rokov býva u svojich rodičov a jeden z piatich sa neosamostatní ani vo veku tridsať rokov. Keďže títo mladí ľudia uviazli na mieste a nemôžu si dovoliť presun do neďalekých miest s lepšími ekonomickými vyhliadkami, vyhľadávajú aspoň niečo podobné „mestskému zážitku“, teda istý zhon, nápor, podnety, ľudskosť, kreativitu, erotizmus, a to všetko prostredníctvom svojich telefónov. Byt na Manhattane s rozlohou tridsaťsedem metrov štvorcových stojí 3 000 dolárov mesačne. Namiesto neho môžu mať „mobilné štúdio“ s rozlohou 17 palcov štvorcových, za asi 42 dolárov mesačne, ktoré poskytujú spoločnosti ako AT&T, T-Mobile alebo Verizon.

Túto narastajúcu izoláciu, znudenosť a ignoranciu u mladých mužov medzičasom podporuje a zároveň z nej aj profituje algoritmicky generovaný obsah na sociálnych sieťach. Keďže najbohatšie firmy na svete mladých mužov úspešne presviedčajú o tom, že vďaka obrazovke môžu získať adekvátnu napodobneninu života, mnohí z nich vyrastú bez toho, aby si osvojili zručnosti potrebné na budovanie sociálneho kapitálu alebo bohatstva. Celkový podiel mladých mužov vo veku medzi dvadsať a dvadsaťštyri rokov, ktorí neštudujú ani nepracujú, sa od roku 1980 strojnásobil. Miera účasti mužov na trhu práce klesla pod 90 percent, a to z dôvodu nedostatku dobre platených miest, stagnácie miezd, zdravotného postihnutia, nesúladu medzi ich zručnosťami, odbornou prípravou a potrebami pracovného trhu a tiež pre klesajúci dopyt po práci, ktorú tradične vykonávali muži v produktívnom veku.

Ide o smrtiacu kombináciu. V rozmedzí rokov 2005 až 2019 každoročne zomrelo približne sedemdesiat tisíc Američanov na následky zúfalstva – spáchali samovraždu, predávkovali sa drogami, otrávilí alkoholom, pričom až neprimerane vysoký podiel predstavovali muži belosi

bez vysokoškolského diplomu. Pokiaľ nebudeme brať do úvahy úmrtia spôsobené epidémiou opioidov, miera samovrážd a úmrtnosť súvisiaca s užívaním alkoholu sú v Amerike naprieč všetkými rasami najvyššie za celé storočie. Zároveň hovoríme aj o kríze reprodukcie, keďže ženy majú tendenciu hľadať si partnerov s rovnakým alebo vyšším socioekonomickým statusom, zatiaľ čo muži sú otvorenejší aj voči partnerkám s nižším statusom. Až do polovice dvadsiateho storočia bola homogamia – manželstvá medzi mužmi a ženami s podobným vzdelanostným zázemím –, skôr pravidlom než výnimkou. V dnešnej dobe narastá hypogamia – ženy si berú mužov, ktorí nedosahujú rovnakú vzdelanostnú úroveň ako ony. Keďže sa zmenšuje skupina mladých mužov s porovnateľným statusom a kariérnymi vyhlídkami, ženy majú menej príležitostí na tvorbu partnerstiev, vzniká menší počet rodín a domácností a nerodí sa toľko detí. Znepokojujúce je, že 45 percent mužov vo veku od osemnásť do dvadsaťpäť rokov nikdy neoslovilo ženu osobne. A bez hraníc, ktoré si budujeme vo vzťahoch, sa mladí muži správajú, akoby žiadne hranice neexistovali.

Medzičasom sa samotná otázka, čo vôbec znamená byť mužom, stala kontroverznou, poznačujú ju diskusie, ktoré pôsobia skôr ako pohrdanie (napr. téma toxickkej maskulinity) než ako rozhovory zamerané na riešenie konkrétneho problému (a to sem ani nezahŕňam transrodových ľudí či iné podoby rodovej identity, ktoré dnes existujú). V spoločnosti teda prevláda názor, že ak muži zápasia s problémami, je to ich vina.

Poznámka: nič také ako „toxická maskulinita“ neexistuje – skôr ide o kráľa všetkých oxymoronov. Nepochybne však existuje krutosť, kriminalita, šikanovanie, predátorstvo a zneužívanie moci. Ak ste sa dopustili niektorého z týchto činov alebo si mužskosť stotožňujete s hrubosťou a zúrivosťou, nie ste mužný, ste pravým opakom mužnosti.

Väčšina médií vykresľuje mužov ako idiotov s dobrým srdcom alebo ukazuje muža, ktorý zápasí so svojou vrodenu hlúposťou, rasizmom

alebo zaujatostou s cieľom stať sa lepším človekom. Inšpiratívne vzory, ku ktorým by mali muži vzhliadať – Kapitán Amerika, James Bond, LeBron James atď., sú pre väčšinu z nás nedosiahnuteľné. Sotvakedy som sa stretol s tým, že ako vzor vnímame niekoho, kto sa snaží byť dobrým mužom, človekom, zarábať si na živobytie a starať sa o svoju rodinu.

Prečo sa bojíme priznať a vyzdvihnúť to, čo je na mužoch a mužnosti dobré – a prečo na tom záleží? Pretože spoločnosti sa nebude dariť, ak chlapcov a mladých mužov presvedčíme, že sú obeť alebo že nie je dôležité, aby boli vytrvalí a odolní, prípadne že na ich perspektíve nezáleží. Ak sa tak stane, ocitneme sa v spoločnosti starých ľudí a nulového hospodárskeho rastu. Ak mladých mužov nepresvedčíme o význame cti a jedinečnej hodnote toho, čo prináša ich mužská identita, zhltnú ich okrajové, radikalizované online bubliny. Mladí muži pritom zohrali kľúčovú úlohu v niektorých z najvýznamnejších udalostí dvadsiateho storočia, pričom mnohé z nich, ak nie všetky, si vyžadovali kolektívne úsilie, mimoriadnu odvahu, ochotu riskovať, agresívnosť a sebaobetovanie. Dokážeme vôbec oceniť, akí mimoriadne dôležití, zruční, silní a slušní boli mnohí mladí muži vo svojich rolách, ktoré zohrali pri formovaní sveta, v ktorom žijeme? Spomeňme niekoľko náhodných príkladov.

Budovu Empire State Building postavili muži. Výstavba sa začala v roku 1930 a skočila o rok neskôr – s nevyčerpaným rozpočtom a v predstihu. Medzi celkovo 3 400 pracovníkmi sa nachádzali tesári, oceliari, inštalatéri, murári a operátori stožiarových žeriavov. Väčšina z nich dostávala 15 dolárov na deň. O dva roky neskôr strechu a aj samotnú budovu preslávil *King Kong*.

Hooverova priehrada, ktorá sa rozprestiera na brehoch štátov Arizona a Nevada, zásobuje elektrickou energiou generovanou z vody tri štáty USA. Výstavba trvala päť rokov a počas nej vzniklo jazero Mead, ktoré pojme až 34,8 bilióna litrov vody. Zhruba dvadsaťtisíc mužov prišlo do Las Vegas rok po začiatku Veľkej hospodárskej krízy, aby začali pracovať na výstavbe priehrady v teplotách presahujúcich 37 °C. Šestnásť z nich zomrelo na úpal, mnohí ďalší na otravu oxidom uhoľnatým.

Vojaci, ktorí sa v Deň D vylodili na pobreží Normandie, a neskôr bojovali a vyhrali Bitku v Ardenách, boli najmä mladí muži. Keď sa cez hranice valia Nemci alebo Rusi, alebo sa ocitnete pod paľbou z pláže, nestačí len machrovať – musíte sa skutočne pochlapiť! Bitka v Ardenách bola posledná veľká nemecká ofenzíva na západnom fronte počas Druhej svetovej vojny a zároveň najkrvavejšia pre americké vojsko. Dvestotisíc nemeckých vojakov a tisíc tankov sa počas zimy v roku 1944 zhromaždilo v Ardenskom lese – išlo o posledný pokus Nemecka vytlačiť vojská Spojencov z domáceho územia. Boje trvali štyridsaťjeden dní v teplotách bod bodom mrazu. Prišerná predstava. Spojenci zvíťazili, padlo devätnásť tisíc vojakov americkej armády, pričom celkové straty sa vyšplhali na sedemdesiatpäťtisíc mužov.

Často hovorím, že najväčším vynálezom v histórii nie je polovodič ani iPhone, ale americká stredná trieda. Nejde o prirodzene sa vyskytujúci organizmus – zanikne, ak nedôjde k prerozdeleniu príjmov z vyšších príjmových skupín do stredných príjmových skupín. Svet funguje tak, že zopár veľmi nadaných šťastlivcov s vynikajúcimi kontaktmi využije svoj sociálny kapitál na to, aby sa čo najviac vzdialili od zvyšku „stáda“ a napokon si nazhromaždia neprimerané množstvo prostriedkov. Po určitom čase si zvyšných 99 percent uvedomí, že najrýchlejší spôsob, ako zdvojnásobiť svoje aktíva, je zabiť to 1 percento ľudí na vrchole. A potom to celé začne odznova. Taký je princíp tohto sveta – zopár mimoriadne privilegovaných (mužských) víťazov vytláča všetkých ostatných. Práve preto historicky aj celosvetovo odovzdalo DNA svojim potomkom viac žien než mužov.

Podobne ako väčšinu významných, doposiaľ neprekonaných vynálezov, aj strednú triedu možno tak trochu vnímať ako historickú anomáliu, konkrétne jej sedem miliónov fyzicky zdatných členov, dobre vyzerajúcich mužov, ktorí slúžili v druhej svetovej vojne, kde predviedli svoje mužské kvality, resp. schopnosť brániť nás pred nepriateľmi. Nosili uniformy, nechvastali sa svojím hrdinstvom a boli silní, za čo sa im Spojené štáty, vďačné a celkom istotne aj očarené ich počinom,

rozhodli poskytnúť peniaze prostredníctvom zákona GI Bill, úverov FHA a schválením federálneho diaľničného zákona. Dostali čisté uniformy, trochu peňazí a zrazu ženy týchto mužov vnímali ako atraktívnych. Hneď bolo postarané o nové manželstvá, deti a milujúce a bezpečné domovy. Stručne povedané, najväčší vynález v histórii vznikol v prostredí atraktívnych a nebojácnych mladých mužov – dalo by sa povedať, že išlo o vrchol mužnosti. Tento scenár sa môže zopakovať, ak sa o to *postaráme*.

Pokrok, ktorý dosiahli ženy za posledné tri desaťročia, je ohromujúci. Nikto by sa nemal pokúšať spomaliť tento vývoj a jeho smerovanie. Dávku pozornosti, hoci oneskorene, by sme však nemali venovať len dievčatám a ženám, ale aj mnohým ďalším skupinám, ktoré v histórii ľudstva nemali toľko výhod ako muži. Empatia predsa časom nevyprchá, ani sa jej zdroj neminie tak, ako to bolo s prostriedkami, o ktoré sa súťažilo v *Hrách o život*. Mali by sme jej dopriať všetkým rovnako veľa. V súčasnosti množstvo ľudí a skupín trpí a potrebujú, aby sme do nich investovali našu pozornosť a podporu. Nemožno ani ignorovať fakt, že vidíme a naďalej vytvárame generáciu mladých mužov z rôznych prostredí, ktorí sú a) nezniesiteľne osamelí, b) neschopní uvažovať ekonomicky, c) emočne nezrelí a d) prakticky nemajú životný cieľ. Prítom neexistuje nič nebezpečnejšie než osamelý muž na dne. Je to zlovestný element v akejkoľvek spoločnosti a obzvlášť desivý v spoločnosti závislej od sociálnych médií, zaplavenej zbraňami a grobianmi. Opäť som sa s touto témou stotožnil na osobnej úrovni. Napadlo mi: *Panebože, aj ja som tak mohol dopadnúť*, resp. mohlo mi to napadnúť, keby som nad niečím takým rozmýšľal.

Pôsobím na fakulte podnikania Newyorskej univerzity (NYU) známej ako Stern School of Business. Učím predmet s názvom *Stratégia budovania značky*, nie *Problémy, ktorým čelia chlapci a muži*. Nie som atlét, politik, bývalý člen špeciálnych jednotiek ani hlásateľ evanjelia. Nemám žiadne akademické ani terapeutické školenie o problematike chlapcov a mužov. Nezasvätil som svoj život tomu, aby som sa stal

dobrým mužom ani dobrým občanom – keď som bol mladší, sústredil som sa výlučne na to, aby som zbohatol. Bohatstvo z vás robí boháča, nie lepšieho človeka. No keďže som strávil v tele muža šesť desaťročí a pritom pozoroval celú plejádu „falošných“ mužov obchodujúcich s pomýlenou predstavou o tom, čo znamená byť muž, mám k tomu pár poznámok.

Vyrastal som v južnej Kalifornii v druhej polovici šesťdesiatych a na začiatku sedemdesiatych rokov dvadsiateho storočia, počas éry seriálu *The Partridge Family*, hračky *Sea-Monkeys* a speváka Lea Sayera. Som jedináčik a vyrastal som len s mamou, ktorú som stratil, keď som mal tridsať, teda priskoro, a odvtedy na ňu denne myslím a veľmi mi chýba. Môj otec odišiel, keď som mal deväť alebo desať rokov. Okrem niekoľkých sľubných náznakov môjho potenciálu v mladom veku som bol nezaujímavý chlapec, neskôr tínedžer, vysokoškolák a študent ekonómie. Oženil som sa a rozviedol ešte pred dovŕšením tridsiatich štyroch rokov. Založil som deväť spoločností. Viaceré z nich zožali úspech a priviedli ma do sveta mediálneho podnikania, ktoré malo pre mňa ekonomický aj osobný prínos. Druhýkrát som sa oženil s úžasnou ženou a máme dvoch tínedžerov, ktorých úprimne milujem. Cestujem po svete a prednášam, nahrávam podcasty a z času na čas vystupujem v televízii. Som samotár, introvert, ktorý celý svoj život bojuje s miernou depresiou a zvládaním hnevu. A moju tvár nenájdete na plagáte nad posteľou žiadneho mladého muža.

Dlhodobu som sa zamýšľal nad tým, prečo nikto otvorene neobhajuje a nezastáva sa mužov? Steny lemujúce chodby Newyorskej univerzity sú pestro polepené oznamami o stretnutiach rôznych skupín, počnúc študentmi hry na gajdách až po tanečníkov tradičného anglického tanca morris. Ak by sa medzi nimi našlo niečo určené výlučne pre mužov, zrejme by išlo o nejaký pochybný tajný spolok. Rovnaká ľahostajnosť sa týka aj Demokratického národného výboru, na ktorého webových stránkach nájdete sekciu s názvom „Komu slúžime“. Uvádza šesťnásť

skupín voličov vrátane afroamerickej komunity, LGBTQ+ komunity, žien, veteránov a rodín vojakov a tuctu ďalších demografických skupín. Až nápadne medzi nimi chýbajú chlapci a muži. Tí zažívajú posledných dvadsať rokov to, čo ženy a mnohé skupiny zažívali dve tisíc rokov – nemali sme sa však z toho ponaučiť a vytvoriť priestor v diskusii pre každého?

Rodiny tento pocit iste poznajú. Som presvedčený, že voľby v roku 2024 boli o utrápených mladých ľuďoch, najmä o mladých mužoch. Ak váš syn býva v suteréne, vapuje a hrá videohry, nebude vás zaujímať problematika transrodových atlétov či teritoriálna integrita a suverenita Ukrajiny, chcete len, aby sa niečo zmenilo – to znamená chaos a rozruch. Trumpova kampaň na to zareagovala a vrhla sa agitovať do mužského sveta hrubým jazykom, kryptomenami, Roganom, UFC a Hulkom Hoganom. Donald Trump si v roku 2024 medzi mladými mužmi polepšil o 16 percentuálnych bodov – bol to najväčší posun od Demokratov k Republikánom spomedzi všetkých vekových skupín. Ďalší veľký posun nastal medzi ženami v rozmedzí od 46 až 64 rokov a nazdávam sa, že ide o matky týchto problematických mladíkov. Tieto voľby mali byť referendum o právach žien, namiesto toho sa stali referendum o zlyhaní mladých mužov.

Napriek výraznému vekovému rozdielu medzi mnou a mojimi synmi verím, že existujú určité danosti spojené s podstatou existencie muža. Väčšina z nich stále platí a je aktuálna. Maskulinitu vnímam ako trojnohý stolič, a jeho tri nohy predstavujú cestu vpred, ktorou by sa mali chlapci a muži v súčasnosti vydať. Odpoveď na otázky *Na čo sú tu muži?* a *Čo je úlohou muža?* možno nájsť v troch hlavných úlohách mužov: poskytujú ochranu, zabezpečujú obživu a plodia potomkov.

Poskytovanie ochrany: Ak by ste chceli stručne pomenovať zdravú maskulinitu v roku 2025, nič ju nevystihuje lepšie ako slovo „mensch“, ktoré v nemčine znamená jednoducho „človek“ a v jazyku jidiš opisuje človeka „zásadového a bezúhonného: spravodlivý, čestný alebo ctihodný človek“. Základným inštinktom takéhoto muža je chrániť druhých,

obetovať sa pre niečo väčšie než je on sám, neútočiť na zraniteľných, ale starať sa o svoju rodinu a komunitu. Skutoční muži nezačínajú barové bitky, ale ich rozhádzajú. Nehania druhých ľudí ani svoju krajinu, ale obe bránia. Muž by mal byť od prírody nastavený tak, aby v každej situácii konal s cieľom poskytovať ochranu.

Zabezpečenie obživy: V minulosti zabezpečovali obživu rodiny muži. Ale to, že sa ženy stávajú živiteľkami, neznamená, že je táto rola pre mužov menej dôležitá. Na začiatku svojej kariéry by mal každý muž rátať s tým, že bude niesť ekonomickú zodpovednosť za svoju domácnosť. Muž s dobrou prácou v silnej ekonomike vytvára hodnoty, platí dane a buduje si spoločenský kredit – a zároveň aj vlastnú sebaúctu. Svojej rodine, komunite aj sebe prináša stabilitu, oporu, lásku a dôveru. Je ako bezpečný prístav absorbujúci nárazy vln a všetkého, čo sa odohráva naokolo, no sám sa tomu nepoddáva. Byť živiteľom rodiny zároveň znamená ustúpiť manželke alebo partnerke, ktorá to vie s peniazmi lepšie, a vypomôcť jej v inej oblasti – a pritom ju neustále podporovať.

Plodenie potomstva: Tretím základným prvkom mužnosti je zabezpečenie prežitia druhu. Neznamená to, že mať deti je nejaká povinnosť – mnohí ľudia deti mať nemôžu alebo sa rozhodnú ich nemať, ale namiesto toho sú skvelými strýkami, tetami, bratrancami či sesternicami, priateľmi a mentormi –, no nepochybne sme tu práve vďaka tomu, že plodíme deti. Všetko to totiž začína... sexom. Moja generácia na sex nikdy nezanevrela. V poslednej dobe však mladí muži, nespokojní so svojím zamestnaním a otupení obrazovkami, ktorí sa cítia odmietaní na trhu randenia, kde čoraz častejšie víťaz berie všetko, už hodili flintu do žita. Mladé ženy sa medzičasom zase ocitli v ešte intenzívnejšej konkurencii v znižujúcom sa mori potencionálne vhodných partnerov. Virálnym hitom súčasnosti je „Hľadám si muža pôsobiaceho v oblasti finančníctva alebo médií,“ nie „Hľadám si neúspešného chlapa bez strednej školy žijúceho u rodičov.“ Plodenie potomstva neznamená spávanie s čo najväčším počtom žien, ani vyhýbanie sa stretávaniu so svojimi deťmi. Správny muž investuje svoj čas, energiu a prostriedky, aby

vychoval deti, ktoré sú silnejšie, šikovnejšie, rýchlejšie a úžasnejšie než je on sám.

Najvyšším cieľom každého muža je vytvoriť to, čo Richard Reeves (môj „Yoda“ v tejto oblasti) nazýva v knihe *Of Boys and Men* (v preklade *O chlapcoch a mužoch*, pozn. prekladateľky) *surplus value*, teda *pridanú hodnotu*. Toto slovné spojenie sa na stránkach jeho knihy objavuje často. Znamená to, že vytvárate viac než si beriete. Pre muža to znamená, že by mal dávať viac lásky než koľko jej dostáva – stať sa lepším synom, bratom, priateľom alebo zamestnávateľom. A ak sa stanete otcom, opäť je vašou úlohou vytvoriť pridanú hodnotu – teda byť lepším otcom, než bol ten váš.

Prečo sa touto témou toľko zaoberám? Jednoducho preto, lebo moji dvaja synovia mi priniesli viac radosti a spokojnosti než čokoľvek iné v mojom živote. Táto kniha vznikla z obáv o ich blaho a z mojej túžby vidieť ich viesť produktívny život, ktorá je vlastná všetkým rodičom synov. Keďže ma moji synovia považujú za nudného a nezaujímavého, túto knihu si neprečítajú. Dúfam však, že vy ostatní áno.

Kapitoly knihy sú voľne štruktúrované ako biografia. Sú chronologicky usporiadanou cestou od mojich chlapčenských čias až k dospelému veku muža. (Poznámka: stále sa mám čo učiť). Myšlienky, ktoré som v nej zachytil, sú pozorovania, nie recenzované akademické výskumy ani podrobná mapa načrtnutá niekým, kto „dorazil do cieľa“. Podobne ako väčšina mužov, ani ja nie som hotový produkt. K tejto téme pristupujem so zvedavou myslou a bez ambície vydávať sa za odborníka – prinášam len to, čo som sa dozvedel z viacerých výskumov, v kombinácii s mojou vlastnou biologickou podstatou, skúsenosťami a vnímaním, vrátane momentov, keď som to vážne pokazil a správal som sa ako odstrašujúci príklad chlapa, ba aj človeka. Netvrdím, že to, čo opisujem v tejto knihe, je správne, ale je to môj názor. Dúfam, že môj príbeh osloví aj ľudí z iných skupín a bude sa prelínať s ich životnými skúsenosťami, keďže mnohé z tu opísaných problémov sú obzvlášť pálčivé pre mužov farby pleti inej ako bielej. Značná časť populácie bude mať odlišný názor

a pohľad na vec. Rozumiem tomu a ako biely muž, heterosexuál, si nedovolím hlásať, že mám dostatok skúseností a zážitkov na to, aby som druhým hovoril, čo znamená byť mužom. Namiesto toho vás žiadam, aby ste uvažovali nad svojím životom a vzťahom k mužskosti. Spýtajte sa, aký je môj príbeh? V konečnom dôsledku táto kniha hovorí o tom, čo podľa mňa znamená byť zodpovedným človekom, ktorého telo a myseľ formuje testosterón, a zároveň sa usiluje povzbudiť ľudstvo, aby prijalo mužnosť ako ideál hodný nasledovania, ktorý môže do budúcnosti poslúžiť ako kódex.

Ako raz poznamenala Kara Swisherová, spolumoderátorka môjho podcastu *Pivot*, každému by malo záležať na tom, či sa mužom darí. V opačnom prípade nemôžu prosperovať ani ženy a deti. A ani naša krajina.